

Provtagningsanvisning Bilirubin, konjugerat, P- Instruktion - Hälso- och sjukvård Region Gävleborg

Titel: Provtagningsanvisning Bilirubin, konjugerat, P-	Dokumentkategori: Instruktion	Omfattning: Hälso- och sjukvård Region Gävleborg
Dokumentägare: Bitr. vårdenhetschef KKTM Gävle	Dokumentansvarig: Kvalitetssamordnare KKL	Beslutsinstans: Bitr. vårdenhetschef KKTM Gävle
Diarienummer: Ej tillämpligt		Datum för översyn: Se giltigt t.o.m.

P – Bilirubin, konjugerat

Remiss	Beställning via Cosmic eller LabPortalen. Sökväg Cosmic: Kemi → Mage, tarm. Alt. hittas via sökfunktionen. Reservrutin: Pappersremiss (Remiss 1 Bassortiment, Laboratoriemedicin Region Gävleborg)
Provtagning	5 mL Li-Heparin, gelrör, mintgrön propp Kan tas kapillärt Minsta blodmängd 0,5 mL (150 µL plasma) Hemolyskänsligt
Förvaring/transport	Centrifugera provet inom 4 timmar från provtagningen. OBS! Förvara provet skyddat från solljus Centrifugerat ljusskyddat prov hållbart: - 1 dygn i rumstemperatur - 7 dygn i kyl Vid längre tids förvaring hålls provet av och fryses i -20°C. Frysta prover skickas fryst.
Analyserande laboratorium	Enheten för Klinisk kemi och transfusionsmedicin i Gävle.
Referensintervall	< 5 µmol/L
Svarstid	Dagligen
Ackrediterad	Ja
Efterbeställning	Kan inte efterbeställas
Patientinformation	Ej tillämpligt
Biobanksprov	Nej
Kommentarer/övrig upplysning	Hemolys kan ge felaktigt värde.
Medicinsk bakgrund/indikation	<u>Indikation:</u> Vid förhöjt totalbilirubin utan andra tecken på leverpåverkan. Misstanke om lever-gallvägssjukdom.

Medicinsk bakgrund/indikation, forts.	Bilirubin bildas i det retikuloendoteliala systemet under nedbrytningen av åldrade erythrocyter. Hemdelen från hemoglobin och från andra heminneållande proteiner frigörs, metaboliseras till bilirubin och transporteras som ett komplex med serumalbumin till levern. I levern konjugeras bilirubin med glukuronsyra för vattenlöslighet och därpå följande transport genom gallgången och eliminering via matsmältningskanalen. Bilirubin förekommer sålunda i två former, okonjugerat och konjugerat. Den övervägande delen är okonjugerat bilirubin, löst bundet till albumin. Sjukdomar eller tillstånd vilka, genom hemolytiska processer, producerar bilirubin snabbare än levern kan metabolisera det, får nivåerna av okonjugerat (indirekt) bilirubin att öka i cirkulationen. Leveromognad och flera andra sjukdomar i vilka bilirubinkonjugeringen är nedsatt orsakar liknande höjningar av cirkulerande okonjugerat bilirubin. Gallgångsobstruktion eller skada på hepatocellulär struktur orsakar ökningsar i nivåerna för både konjugerat (direkt) och okonjugerat (indirekt) bilirubin i cirkulationen. Huvudvärdet av fraktionering av totalbilirubin är för detektion av okonjugerat hyperbilirubinemi. Dessa diagnoser bör övervägas när serumkoncentrationen av indirekt bilirubin är högre än 20,5 mikromol/L och den direkta fraktionen utgör mindre än 15 procent av det totalbilirubinet. Med hjälp av vår metod en ökning av den konjugerade (direkta) bilirubin koncentrationen över 5 mikromol/L eller med mer exakta tekniker över 1,7 mikromol/L bör väcka misstanke om leverskada. Parenkymal (hepatocellulär) och kolestatisk (obstruktiv) gulsot kan inte exakt skiljas åt med fraktionering av bilirubin koncentrationen hos patienter med gulsot. Totalbilirubin är inte en känslig indikator på leverdysfunktion. Koncentrationer av bilirubin kan vara normala trots måttlig till svår leverparenkymaskada eller en delvis eller övergående blockerad gallgång. Utveckling av laboratoriemetodik har visat att vanligt (diazo)metoden kanske inte exakt återspeglar pålitligt koncentrationen av konjugerat och okonjugerat bilirubin. Det finns flera andra potentiella felkällor som kan leda till att konjugerat (direkt) bilirubin överskattar den konjugerade bilirubinkoncentrationen. Dessa interferenser är endast signifikanta när bilirubin nivå är normal eller lätt förhöjt.
--	--

Medicinsk
bakgrund/indikation,
forts.

Vid påverkan av blått ljus, t.ex. vid ljusterapi hos nyfödda omvandlas okonjugerat bilirubin delvis till fotobilirubin och kan leda till falskt högt konjugerat bilirubin.

Kommunikation och implementering

Dokumentet finns publicerat på samlad sida för provtagningsanvisningar på Samverkanswebben ([Provtagningsanvisningar - Region Gävleborg](#)).

Vid innehållsmässiga ändringar utses också kvalitetssamordnare inom hälso- och sjukvården som extra uppföljare för dokumentet och ansvarar för att uppdateringarna kommuniceras inom berörda verksamhetsområden.

Medverkande och granskare

Dokumentet är framtaget i samarbete med och granskat av metodansvarig och medicinskt ansvarig för metoden.

Senaste revideringar

Datum	Revisionsnr	Ändring
2026-10-16	1	Nytt dokument anpassat utifrån uppdaterad dokumentstyrning, ersätter dok 09-63968 som arkiveras. Förtydligat att efterbeställning inte är möjlig. Ersatt ”kontorsljus” med enbart ”ljusskyddat” gällande hållbarhet. Mindre redaktionella ändringar utan påverkan på innehåll.